

Modlitba, uzdravení a obnova

Texty na tento týden

Jk 5,13–20

Základní verš

„Vyznávejte hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni. Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého.“ (Jk 5,16)

Lidi přitahují zázraky. Když požádali Ježíše, aby učinil na veřejnosti zázrak pro obveselení (L 23,8.9) nebo jako důkaz svého mesiášství (Mt 12,38–41) či dokonce kvůli uspokojení vlastních potřeb (Mt 4,2–4), tak odmítli. Duch, jímž Ježíš vzbuzoval autoritu, učil a prováděl uzdravující zázraky, není moc pro vlastní užívání. K jejímu používání musíme být nástrojem v Božích rukou. Bůh je ochoten uzdravit nemocného, ale jde mu o něco víc než o pouhé uzdravení.

V souvislosti s tím se v této lekci podíváme na některé zásadní otázky: Jak můžeme chápat Jakubův text o uzdravování nemocných? Jaký existuje vztah mezi uzdravením, odpuštěním a modlitbou? Co to je „vroucí modlitba spravedlivého“? Jak vypadá pravé uctívání Hospodina?

Modlitba a zpěv

Má někdo z vás trápení? Ať se modlí. Je někdo šťastný? Ať zpívá chvály. (Jk 5,13; B21)

Osobní studium

Jaký zajímavý kontrast je obsažen v Jk 5,13? Jak je možné tyto rady uplatňovat ve svém životě?

V tomto verši Jakub spojuje trápení a radost s modlitbou a chvalo zpěvem: modlí se v utrpení a zpívá, když máš radost. Je třeba připomenout, že mnoho biblických žalmů jsou zároveň modlitby. Jakub navíc na začátku listu nabádá čtenáře k tomu, aby „měli radost, když na ně přicházejí rozličné zkoušky“, protože „osvědčí-li se v nich naše víra, povede to k vytrvalosti“ (Jk 1,2.3). Čas pro modlitbu a chvalořčení se nemusí prolínat tak, jak si obvykle myslíme.

Slovo pro „trápení“ (ČSP uvádí variantu: Když se někomu vede zle...) v Jk 5,13 vychází ze stejného základu jako slovo, které Jakub použil dříve pro utrpení proroků (Jk 5,10). Odkazuje nejen na fyzické i duševní utrpení, ale také na vyčerpávající práci a velké úsilí. Najdeme ho také v 2Tm 2,9, kde popisuje „těžkou práci apoštolů, kterou nezastraší žádné těžkosti a utrpení“ (Lexicon of the New Testament 2/240). Když přijdou do našeho života obtíže, tak se jako křesťané automaticky obrácíme k Bohu. Modlitba je velmi důležitá v okamžiku, kdy stojíme před těžkostí, ale může také pomoci zpěv nebo hraní duchovní hudby (což vystihuje použité slovo psalló).

„Zpěv je projevem úcty ke Spasiteli, stejně jako modlitba. Mnohé písně jsou vlastně modlitbami.“ (ED 168; VYCH 100) Když jsi byl sklíčený a osamělý, povzbudila tě někdy slova či melodie písně, která ti vytanula na mysli? Mezi námi je spousta ztrápených lidí, kteří potřebují povzbuzení a útěchu; můžeme jim ji přinést například v podobě návštěvy, jež bude vyplněna modlitbami a písněmi. Pavel píše: „Radujte se s radujícími, plačte s plačícími“ (Ř 12,15).

Kniha Žalmů je pokladnicí modliteb a písní, ze kterých můžeme čerpat inspiraci, povzbuzení a nasměrování, když nevíme, kam se obrátit o pomoc.

Aplikace

Všichni víme, jak nás utrpení může vést blíž k Bohu a k modlitbě. Jaké duchovní nebezpečí přichází v dobách, kdy se nám všechno daří? Proč je právě v těchto chvílích modlitba tak důležitá? Co nám může pomoci, abychom na to nezapomínali?

Modlitba za nemocné

14Je někdo z vás nemocen? Ať zavolá starší církve, ti ať se nad ním modlí a potřárají ho olejem ve jménu Páně. 15Modlitba víry zachrání nemocného, Pán jej pozdvihne, a dopustil-li se hříchů, bude mu odpuštěno. (Jk 5,14.15)

Osobní studium

Které nezbytné kroky uvádí Jakub pro pomazání nemocných? Jaké hlavní duchovní principy obsahuje text v Jk 5,14.15?

Tím, že nemocní členové žádají vedoucí sboru, aby je přišli pomazat „olejem ve jménu Páně“, vyjadřují svoji duchovní touhu i přesvědčení společenství sboru, že k uzdravení je nutný Boží zásah (Mk 6,13). Zmínka o odpuštění hříchů poukazuje na to, že Bůh nemůže obnovit tělesnou stránku člověka, pokud netouží také po duchovním uzdravení.

„Těm, kdo si přejí, abychom se modlili za navrácení zdraví, bychom měli vysvětlit, že přestoupení Božího zákona, přírodního i duchovního, je hřích a že musí svůj hřích vyznat a opustit, chtějí-li okusit Boží požehnání.“ (MH 228; ŽNP 117)

Text v Jk 5,14.15 o zavolání starších naznačuje, že nemoc už pravděpodobně nemocnému nedovolovala účastnit se běžné bohoslužby, nebo byla situace velmi naléhavá a potřebovala rychlé řešení. Pro popis nemoci užívá řečtina dvě různá slovesa. První – astheneó (Jk 5,14) – je také použito v případě Dorkas, která „onemocněla a zemřela“ (Sk 9,37). Druhé – kamnó (Jk 5,15) – se všeobecně vztahuje nejen na pacienty, ale také na umírající. „Modlitba víry“ je úzce spojena se shodou s Boží vůlí (1J 5,14) – ať už dojde, nebo nedojde k uzdravení. Záchrana a pozvednutí nemocného (podobně jako „odvrácení hříšníka od smrti“ v Jk 5,20) poukazují na vzkříšení a jedině možné celkové uzdravení v době, kdy „pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost“ (1K 15,54).

Aplikace

Mnoho lidí ví o situaci, nebo byli dokonce účastníky pomazání, kdy se nemocný neuzdravil nebo dokonce zemřel. V čem jsou verše naděje na vzkříšení naší jedinou zárukou?

Uzdravení duše

Vyznávejte hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni. Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého. (Jk 5,16)

Osobní studium

Mnohem důležitější než uzdravení těla je uzdravení duše. Cílem koneckonců není dělat z lidí zdravější hříšníky, ale připravit je na věčný život s Ježíšem. Verš 16 rozšiřuje a doplňuje předchozí pasáže o modlitbě za nemocné (Jk 5,14.15). Slovo „uzdravení“ (iaomai) souvisí především s uzdravením duše (Mt 13,15). Jak již bylo řečeno, ve verši 15 se jedná o uzdravení v širším slova smyslu (vzkříšení). Jakub propojuje nemoc s hříchem, který se ukazuje jako základ našich problémů – nemoc a smrt jsou důsledkem hříchu a týkají se celého padlého lidstva.

Jaký druh uzdravení popisují texty v Mk 2,1–12; Žd 12,12.13 a 1Pt 2,24.25 a jaké jsou podmínky pro uzdravení?

Víra v Ježíše přináší uzdravení od duchovní slabosti a hříchu. Smyslem každého Kristova uzdravení je zaměření pozornosti lidí k jejich hlubší potřebě záchrany. V případě ochrnutého člověka v Markově evangeliu v 2. kapitole Ježíš rozpoznal, že prioritou je duchovní uzdravení tohoto člověka, proto jej také okamžitě ujišťuje o odpuštění hříchů.

„Umírající muž už ani tak netoužil po tělesném uzdravení jako po osvobození od břemene hříchu. Kdyby se mohl setkat s Ježíšem a získat jistotu odpuštění a smíření s nebem, byl by spokojený, ať už by měl z Boží vůle žít nebo zemřít.“ (DA 267; TV 167)

Je zcela v pořádku, pokud se ti, které Bůh pověřil péčí o lidské zdraví, snaží využít všechny dostupné léčebné prostředky k vyléčení nemoci. Zároveň by ale měli usilovat o uzdravení celého člověka, nejen z hlediska tohoto života, ale i z hlediska věčnosti. Při léčení těla je potřeba také uzdravovat vztahy. K tomu nás vybízí také Jakub, když píše: „vznávejte hříchy jeden druhému“ (Jk 5,16), i těm, kterým jsme ublížili (Mt 18,15.21.22). Pokud jsi tedy někomu ublížil anebo jej urazil, vyznej mu to. Při tomto vyznání zemřeš sám sobě a Kristus tě bude moci formovat ke svému obrazu.

Aplikace

Přemýšlej o tom, zda jsi snad někomu v poslední době neublížil. Jak jsi tuto situaci řešil? Pokud ses omluvil a vyznal svou chybu, jaký vliv to na tebe mělo? A pokud ne, jaké to mělo důsledky? Jaké má v tomto procesu místo modlitba?

Naléhavá modlitba

17Eliáš byl člověk jako my, a když se naléhavě modlil, aby nepršelo, nezapršelo v zemi po tři roky a šest měsíců. 18A opět se modlil, a nebe dalo déšť a země přinesla úrodu. (Jk 5,17.18)

Osobní studium

Jak je Eliášova modlitba podle Jk 5,17.18 propojena s uzdravením, odpuštěním a obnovou?

Tyto verše potvrzují ujištění z Jk 5,16: „Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého.“ Eliáš byl „spravedlivý“, dokonce byl vzat do nebe, ale přesto byl stále člověkem. Měl stejné touhy a chyby, jako máme my. Skutečnost, že Bůh vyslyšel jeho modlitby, nás může posílit v tom, že i naše modlitby budou vyslyšeny. Jakub píše, že se Eliáš „naléhavě modlil“, aby nepršelo (o čemž se Starý zákon nezmiňuje), a dovolával se přitom zaslíbení, které je v zaznamenáno v 5. knize Mojžíšově (na což naráží Jakub v 18. verši).

Podle smlouvy zaznamenané v 5. knize Mojžíšově nemohlo zůstat bez odezvy, když Izraelci uctívali Baala, boha hromu a blesku. I když nevíme, jak dlouho se Eliáš modlil předtím, než jeho modlitby byly vyslyšeny, jeho prosby byly založeny na pečlivém studiu Božího slova s aplikací na aktuální okolnosti. Součástí jeho modliteb mohla tedy být citace z 5. knihy Mojžíšovy, podobně jako se Danielovy modlitby v babylonském zajetí zakládaly na Jeremjášově proroctví (Da 9,2.3). I naše modlitby by se měly opírat o Boží slovo a brát ohled na současné okolnosti.

Období bez dešťů trvalo tři a půl roku (což zmiňuje také L 4,25). Stejně dlouhé období je zmíněno v prorocké „půltýdenní“ době tři a půlletého období Ježíšova působení (Da 9,27) a „tři a půlleté období“ křesťanského odpadnutí v Da 7,25 a Zj 12,14. Na konci tohoto období Bůh použil Eliáše k zahájení díla oživení a reformace, jehož výsledkem bylo probuzení Izraele, kdy lidé poznali hloubku svého odpadnutí. Stejně působil i Jan Křtitel, který v 1. století připravoval cestu pro Kristův první příchod, i dnešní církvev ostatku, kterou Bůh pověřil přípravou světa na druhý příchod (Mal 3,23.24 a Mt 11,13.14).

Aplikace

Jako církev čekáme na oživení a reformaci. To však musí začít v našich životech, v nás samotných. Jaký je směr a cíl tvého života? Jaké změny potřebuješ ve svém životě učinit, abys mohl plně spolupracovat s Bohem na díle záchrany, k němuž tě povolává?

Obnova a odpuštění

¹⁹Bratři moji, zbloudí-li kdo od pravdy a druhý ho přivede nazpět, ²⁰vězte, že ten, kdo odvrátí hříšníka od bludné cesty, zachrání jeho duši od smrti a přikryje množství hříchů. (Jk 5,19.20)

Osobní studium

Boží Duch prostřednictvím Elijáše obnovoval vztah Izraele s Bohem. Většina Elijášovy činnosti se však neodehrávala na hoře Karmel. To byl teprve začátek!

Tato obnova pokračovala v malých vesnicích, v domech či ve výchově budoucích duchovních vůdců v prorockých školách, kteří měli pokračovat v tomto oživení.

Jak texty v Jk 5,19.20; L 1,16.17 a Sk 3,19 popisují činnost Elijáše, Jana Křtitele a dalších vůdců Izraele?

Vedle velkých Elijášových činů často není vidět jeho každodenní laskavá a trpělivá práce. Jan Křtitel také vedl lid zpátky k pravdě hlásáním pokání a křty. Ježíš jeho práci popisuje podobnými slovy: vedl lidi od chyb k pravdě (Mk 1,4; Mt 11,7–15).

Text v Jk 5,19.20 je v řečtině vyjádřen podmiňovacím způsobem. To naznačuje, že odpadnutí od víry nemusí být definitivně uzavřená kapitola. Odchod od pravdy znamená nejen odpadnutí od věrouky, ale také od životního stylu, protože tyto dvě oblasti spolu úzce souvisejí. Pochybnosti v otázkách víry vedou k rozdvojenému chování a nakonec až k celkovému odpadnutí. Přivedením člověka zpět k víře bude „zachráněna jeho duše od smrti“ (Jk 5,20). Když to shrneme – Jakub apeluje na své spolubratry, aby pokračováním v Elijášově díle přiváděli lidi zpět k Bohu.

Toto dílo vyžaduje mnoho trpělivosti, empatie, citlivosti a pokory: „Bratři, upadne-li někdo z vás do nějakého provinění, vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti a každý si dej pozor sám na sebe, abys také nepodlehł pokušení“ (Ga 6,1). Princip této práce, kterou nám představil Elijáš, spočívá v přivádění srdcí lidí k Bohu a jeho lidu, ne odvádění od něj. Člověk si je často dobře vědom svých hříchů a nepotřebuje na ně poukazovat. O to víc potřebuje odpuštění, jaké nám představil Ježíš a zajistil svojí smrtí.

Aplikace

Vzpomeň si na někoho, kdo udělal něco špatného a uvědomuje si to. Co pro něj můžeš udělat nebo co mu můžeš říct, abys mu pomohl vrátit se k Bohu?

Podněty k zamyšlení

„Kristus ... nás žádá, abychom s ním v díle pro záchranu světa spolupracovali. Říká: ‚Zadarmo jste dostali, zadarmo dejte‘ (Mt 10,8). Hřích je tím největším zlem a je na nás, abychom hříšníkům se soucitem pomáhali. Mnoho lidí bloudí, uvědomují si svoji pošetilost a stydí se za ni. Touží po slovu povzbuzení. Přemýšlejí o svých chybách a omylech, a to je dohání na pokraj zoufalství. Nesmíme k nim být lhostejní. ... Slovem víry a povzbuzení utěšujte ztrápené a raněné.“ (DA 504; TV 320.321)

K tématu je možné přečíst si kapitolu Modlitba za nemocné z knihy Život naplněný pokojem a kapitolu Nástroje zla z knihy Velké drama věků.

Otázky k rozhovoru

- 1. Existuje ve vašem životě období, kdy jste byli daleko od Boha a působili jste bolest sobě, druhým a svými hříchy i Bohu? Měli jste kolem sebe lidi, kteří – i když nesouhlasili s tím, jak jednáte – se vám snažili pomoci? Jak mohou tyto vzpomínky pomoci uvědomit si, že lidé okolo nás potřebují potěšit, povzbudit a pomoci?*
- 2. Přečtěte si pozorně a s modlitbou Jk 5,16. Jaké důležité duchovní ponaučení obsahuje tento verš? Co nám to říká o moci modlitby a její důležitosti pro náš duchovní život? Sdílejte společně, co vám modlitba přináší, jak vnímáte odpovědi na modlitby a jak jste se naučili důvěřovat Bohu i v případech, kdy nedošlo k jejich vyslyšení tak, jak jste si přáli.*